

מראי מקומות - ביצה

יב:

א. ה"נ לא אמרי' מתוך שהותרה הבערה לצורך הותרה נמי שלא לצורך

הק' בספר המאיר לעולם (ס"כ א), לש"י ר"ל דס"ל דחצי שיעור מותר מן התורה, הא ראוי לאכילה פחות פחות מכזית, וא"כ אמאי לוקה על הבערה ובישול ביו"ט. ותי' דלפי מסקנת הגמ' ביומא דאף ר"ל מודה דעכ"פ מדרבנן אסור, א"ש, דאף דאינו אסור אלא מדרבנן, מ"מ הא סכ"ס אינו ראוי לאכילה, וא"כ שפיר לוקה על הבערה ובישול. עוד הביא לתרץ שם דכל ההיתר לבשל ביו"ט הוא רק בשביל אכילת כזית, אבל בשביל אכילת פחות מכזית לא הותרו מלאכות שבת כלל, וא"כ שפיר הק' דאם מתוך אסור, א"כ אין היתר לבשל גיד הנשה ביו"ט משום שהי' יכול לאוכלו פחות פחות מכזית. וע"ש שכ' לפקפק על חידוש זה, וכ' דלא אמרי' דדין "אכילה" הוא דוקא בכזית אלא באיסורים ובמצוות.

ב. בש"א אין מוליכין וכו'

ע' ברשב"א שהביא מתוס' דהאי מוליכין ואין מוליכין דרך רה"ר הוא, וכ' הרשב"א דאינו מחוור, דעיקר טעמא משום שאין מגביהין תרו"מ ביו"ט, וא"כ מ"ש רה"י מ"ש רה"ר.

ג. אין מוליכין וכו'

הק' הפני יהושע, הא לכאנ' משמע דכל האיסור הוא משום גזרה דאין מגביהין, וכמש"כ רש"י, והא בחלה ומתנות מותר להפריש, וא"כ מה שייך לאסור להוליך אטו הגבהתן. ואין לומר דגזרי' אטו הולכת תרומה, שהרי אי"ז אלא גזרה אטו הפרשת תרומה, וגם הפרשת תרומה גופא אינו אלא איסור דרבנן, וא"כ הוי גזרה אטו כמה גזרות. ותי' דבכלל האיסור דאין מגביהין תרומות ומעשרות נכלל ב' מיני איסורים, הא' גזירת הפרשתן, משום דמיחזי כמתקן. והב' נתינתן לכהן, והיינו משום דמחזי כמקח וממכר. וא"כ, נהי דלא ראו לאסור הפרשת חלה ומתנות, דלא סגי בלא"ה, אפ"ה סברי ב"ש דלענין הולכתן לכהן נשאר באיסורן, בכלל התקנה דאין מגביהין לענין נתינתן לכהן.

ד. אמר רבא מי קתני שהורמו מהיום ושנשחטו מהיום, שהורמו קתני, וכו'

הק' הרשב"א, דהא מבואר כאן דיכול להפריש המתנות אע"פ שהשחיטה הי' מאתמול, ולמה, הא משמע לעיל (ט) דרבא ס"ל דאם גלגל עיסה מעיו"ט אסור להפריש ממנה חלתה ביו"ט. וכ' לדקדק דסוגיין דוקא בשאר מתנות מיירי, אלא דהק' דמ"ש, למה בזרוע ולחיים, וכו', אמרי' דאף אם נשחט מאתמול יכול להרים ביו"ט, משא"כ בגלגל עיסה מעיו"ט דאסור. ותי' דבמתנות איכא תרתי, א', דלא טבלין, ועוד, דכמפורשות ועומדות הן, משום דניכרין הן אף קודם הפרשה, וא"כ אף לאחר הפרשה אמרי' דלאו מידי קעביד, ומותר ביו"ט.

ה. ר' טובי ברי' דר' נחמי' הו"ל גרבא דחמרא דתרומה, וכו' כ' הר"ן (ג' בדפי הר"ף) דמשמע מכאן דאיכא חיוב להפריש תרו"מ בפירות חו"ל, והק' מכמה מקומות דמשמע שאין חיוב כלל. וכ' שמקומות מקומות יש בחו"ל, המקומות שהן קרובים לא"י באמת חייבים מדרבנן, ומקומות הרחוקים פטורים לגמרי.

ו. מהו לפרוכי ומיכל מינייהו ביו"ט

פרש"י, מי שרי ביו"ט כשחיטה וכבישול, או דלמא כיון דאפשר מעיו"ט, לא, דתולדת דישא היא. והק' המנחת שלמה, א"כ אפי' אם לא הי' אפשר מאתמול ליתסר, דהא לא שרי אלא מלישה ואילך, וא"כ אם תולדה דדישה היא מ"ש אם הי' אפשר מאתמול או לא. ואין לומר דאם אי אפשר מעיו"ט דהוי כמכשירי או"נ ומותר ביו"ט כיון שלא הי' אפשר מעיו"ט, דא"כ גם תלישת פירות לשתרי כה"ג. וגם הק' למסקנא, דאמרי' דדישה כלאחר יד מותר ביו"ט לצורך אוכל צ"ע, וכי מותר לתלוש פרי ביו"ט בפיו, דהוי נמי כלאחר יד, ומ"ש דישא מתלישה, דהא תרוייהו קודם לישא הן, והניח בצ"ע.